

ข่าวเดือนการระบาดศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๗๖ ประจำวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๑

หนอนขอนใบส้ม (Citrus Leaf miner)

เดือนเกษตรกรผู้ปลูกพืชตระกูลส้มในทุกภาคของประเทศไทย เผ่าระวังติดตามสถานการณ์ หนอนขอนใบส้มเข้าทำลายโดยเฉพาะในช่วงที่มีการแตกใบอ่อน เนื่องจากช่วงนี้สภาพอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิเฉลี่ยค่อนข้างสูง เหมาะสมต่อการระบาด ดังนั้น ขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจสวนส้มอย่างสม่ำเสมอ หากพบใบมีรอยเป็นเส้นทางสีขาวเรียวยาวในระยะเริ่มแรกและขยายใหญ่ขึ้นเป็นทางคดเคี้ยวคล้ายงู ใบมีลักษณะบิดงอลงทางด้านที่หนอนทำลาย ให้รีบแจ้งหรือขอคำแนะนำจากสำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้เคียง เพื่อดำเนินการหาแนวทางป้องกัน ควบคุมและกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Phyllocnistis citrella* Stainton

วงศ์ : Phyllocistidae

อันดับ : Lepidoptera

ชื่ออื่น : -

รูปร่างลักษณะ

ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืนขนาดเล็กมาก ความกว้างเมื่อกางปีกออกทั้งสองข้างประมาณ ๖ - ๘ มิลลิเมตร ลำตัวสีน้ำตาลแวววาว เพศเมียวางไข่เป็นฟองเดี่ยว ๆ บริเวณใกล้เส้นกลางใบ ส่วนใหญ่จะพบใต้ใบมากกว่าบนใบส้ม

ไข่ มีลักษณะคล้ายหยดน้ำ สีเหลืองอมเขียวใส

ตัวหนอนเมื่อออกจากไข่แล้วจะเจาะเข้าใต้ผิวใบทันที ตัวหนอนสีเหลืองอ่อน จนเหลืองเข้ม ระยะสุดท้ายจะถักใยยึดริมขอบใบพับมาคลุมตัวแล้วเข้าดักแด้

ดักแด้ สีเหลืองเข้มจนถึงน้ำตาล มีหนามแหลมที่ปลายส่วนหัว อยู่ในบริเวณทรงพุ่มของต้นส้ม อาจพบตามพวงห้อยใต้ต้นด้วย

พืชอาหาร

พืชตระกูลส้มทุกชนิด เช่น ส้มเขียวหวาน มะนาว มะกรูด ส้มโอ ส้มเกลี้ยง ส้มแป้น ส้มจี๊ด เป็นต้น

ลักษณะการทำลาย

หนอนซอนใบส้มเมื่อฟักออกจากไข่แล้วจะเจาะแวกซ์ หรือ ผิวเคลือบใบ แล้วค่อย ๆ สอดตัวเข้าคืบคลานกัดกินเนื้อเยื่อใบไป ๕ - ๑๐ วัน จนกลายเป็นลายเส้น ใบจนบิดเบี้ยวผิดปกติ หักงอ ขอบใบม้วนเข้า ส่งผลให้ต้นแคระแกร็น ไม่ติดผล นอกจากนี้บริเวณที่หนอนซอนใบเจาะไว้ ยังเป็นช่องทางให้เชื้อสาเหตุโรคเข้าทำลายต้นมะนาวได้อีก เช่น โรคแคงเกอร์ ถ้ามีการระบาดมากหนอนจะเข้าทำลายกิ่งอ่อนและผลด้วย ทำให้ต้นส้มชะงักการเจริญเติบโต

การแพร่ระบาด

ระบาดมากในช่วงฤดูฝน ทำลายประมาณ ๙๐ - ๑๐๐ % ในขณะที่ฤดูหนาวมียอดอ่อนถูกทำลายประมาณ ๒๐ %

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง
๒. เก็บยอดหรือใบที่ถูกหนอนซอนใบทำลาย ออกมาทำลายโดยการเผาทิ้งเพื่อลดปริมาณหนอนในส้มรุ่นต่อไป
๓. พ่นด้วยสารเคมีกำจัดแมลง โดยพ่นให้ทั่วทั้งต้น เช่น
 - บีโตรเลียมสเปรย์ออยล์ ๘๓.๙๐% อีซี อัตรา ๔๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ
 - สารโคลโทอะนิติน ๑๖% เอสจี อัตรา ๕ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ
 - ไทอะมีโทแซม ๒๕% ดับเบิ้ลยูจี อัตรา ๕ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

ศัตรูธรรมชาติ

๑. แมลงห้ำ ๒ ชนิด คือ แมลงข้างปีกใส มด
๒. แตนเบียน ๑๓ ชนิด ที่พบเป็นประจำ ๓ ชนิด ได้แก่
 - *Ageniaspis citricola* Logvinoslava ทำให้หนอนซอนใบส้มตายในระยะดักแด้ ๒๒ - ๖๒ % เป็นแตนเบียนที่พบมากที่สุด
 - *Cirrospilus ingenuus* (Subba Rao & Ramamani) เป็นแตนเบียนในระยะดักแด้
 - *Quadrastichus* sp. ทำให้หนอนตายในวันที่ ๓- ๔

ที่มา : ๑. กรมวิชาการเกษตร

๒. http://www.sotus.co.th/site/articles_detail.php?kw=145&pw=1

ที่ปรึกษา : นางจิระนุช ชาญณรงค์กุล ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
นางสาวสุมนา ลิมาสฤกษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช

เรียบเรียงโดย : นางสาวเบญจมาภรณ์ ชุ่มจิตร์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

ที่มาภาพ : <http://www.kasetkawna.com/>

